در جلسه هم اندیشی پیرامون مسائل آب در دانشگاه دامغان بررسی شد

تصمیمات فراقانونی وزارت نیرو

■ مریم حسنی سعدی - دبیر کمیته آب

جلسه هم اندیشی با محوریت مسائل آب با حضور ۳۰ نفر از باغداران پیشرو دامغان و نمایندگان انجمن پسته ایران در تاریخ ۱۱ آبان ۱۴۰۲ در محل سالن کنفرانس دانشگاه شهرستان دامغان برگزار شد.

در این نشست درباره مسائل و مشکلات پروانه‌های بهره برداری بحث تبادل نظر شد. در ابتدای جلسه محمد پریمی به تشریح دلایل دعوت از انجمن و برگزاری این نشست پرداخت و گفت: «در سفری که با آقای علی صرفی به کرمان داشتیم با فعالیت‌های انجمن پسته و کمیته آب و مطالعاتی در زمینه مسائل آب کرده‌بودند، آشنا شدیم. از این‌رو، باتوجه به ضرورت آشنایی باغداران با این مسائل بر آن شدیم که نشستی را با موضوع آب برگزار کنیم».

در ادامه، امیراعتصام ادیب عضو هیئت مدیره انجمن پسته و رئیس کمیته آب شرح مختصری از وضعیت تولید پسته در کشور و معضلات حال حاضر صنعت پسته را عنوان نمود. ادیب با اشاره به افزایش هزینه‌های تولید و اهمیت عملکرد بالای تولید پسته گفت: «یکی از ویژگی‌های پسته شهرستان دامغان عملکرد بالای تولید پسته این شهرستان است. طبق آمار جهاد کشاورزی متوسط عملکرد تولید این شهرستان بین هزار و ۳۰۰ تا هزار و ۵۰۰ کیلوگرم پسته خشک در هکتار است که نسبت به میانگین کشوری عملکرد بالایی در آمار جهاد محسوب می‌شود».

او افزود: «با توجه به بازار جهانی پسته و قیمت رقابتی پسته، قیمت تمام شده تولید بسیار اهمیت دارد. بنابراین، مهمترین نهاده مصرفی کشاورزی یعنی آب اهمیت پیدا می‌کند».

عضو هیئت مدیره انجمن پسته ایران ضمن معرفی انجمن و کمیته‌های آن به برخی فعالیت‌های انجام‌شده اشاره کرد. ادیب درباره فعالیت‌های کمیته آب اظهار داشت: «این کمیته در راستای

یکی از اهداف انجمن که آگاهی‌بخشی است تشکیل شده و به مسائل حقوقی آب و دغدغه‌های این حوزه در بخش کشاورزی می‌پردازد».
سپس، مریم حسنی سعدی دبیر کمیته آب انجمن، یکی از دلایل حضور در این نشست را آشنایی با معضلات و مشکلات آبی کشاورزان این منطقه عنوان کرد. دبیر کمیته آب انجمن پسته ایران در راستای آشنایی کشاورزان شرح مختصری از برخی مسائل که کشاورزان در حال حاضر با آن درگیر هستند پرداخت. او یکی از دغدغه‌های اصلی بخش کشاورزی را کاهش پروانه‌های آب کشاورزی دانست و اظهار داشت: «در حال حاضر بخش کشاورزی ما متهم به مصرف زیاد آب و ایجاد وضع موجود منابع آبی است و از این‌رو وزارت نیرو برای تأمین آب سایر مصارف به دنبال کاهش فراقانونی آب از بخش کشاورزی است» حسنی سعدی افزود: «در حال حاضر نحوه کاهش پروانه‌ها به روشی فراقانونی در حال اجرا است، اما در سایر بخش‌ها می‌بینیم اینگونه تضییع حق صورت نمی‌گیرد» دبیر کمیته آب انجمن پسته تصریح کرد: «قوانینی که در تضییع حقوق مکتسبه کشاورزان در پروانه‌های بهره‌برداری وزارت نیرو به آن استناد می‌شود صراحتی برای این اقدام نیست و با تفسیر به‌رأی و دور زدن قانون انجام می‌پذیرد.»
حسنی سعدی به ارائه مستندات وزارت نیرو در کاهش پروانه‌ها پرداخت. وی اولین برخورد کشاورزان با کاهش پروانه را هنگام اخذ مجوز برای جابه‌جایی چاه عنوان کرد. او در ادامه ماده ۱۱ آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب این اقدام وزارت نیرو را برای حضار تشریح کرد. وی گفت: «در حال حاضر علاوه بر کاهش در هنگام جابه‌جایی ما با کاهش درصدی از پروانه‌ها نیز روبه‌رو هستیم، اما مستندات صریح از مراجع قانون‌گذاری در رابطه با کاهش پروانه‌ها بدین شکل و بدون جبران خسارت وجود ندارد. درحالی‌که وزارت نیرو در بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها به برخی موارد قانونی برای این اقدام تمسک می‌کند.» در ادامه این نشست مستمسکات قانونی وزارت نیرو در توجیه کاهش پروانه‌های بهره برداری تشریح شد.
دبیر کمیته آب اذعان داشت که همه می‌دانیم که باید میزان برداشت از منابع آب زیرزمینی کاهش پیدا کند، ولی آیا باید این کاهش از طریق تعدیل پروانه‌های کشاورزی به این شکل باشد؟ آیا تاوان وضع موجود را باید کشاورزان بدهند؟
در ادامه، وی به توضیح فعالیت‌های کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌ها و کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی در شرکت‌های آب منطقه‌ای پرداخت و نقاط ضعف و کاستی‌های این کمیسیون‌ها را مطرح نمود. همچنین روند رسیدگی به شکایات باغداران در تمامی مسائل مرتبط با منابع آب نیز تشریح شد.

حسنی سعدی عنوان داشت: «در هر دو کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه و کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی تنها نماینده جهاد کشاورزی در جایگاه حامی کشاورزان حضور دارد. بنابراین، کشاورزان باید از طریق جهاد پیگیر مسائل و مشکلات خود باشند.»
وی در ادامه با تشریح شرایط پلمپ و مسلوب‌المنفعه‌کردن چاه‌ها و ممانعت از بهره‌برداری از چاه‌های آب گفت: «وزارت نیرو رأساً نمی‌تواند اقدام به پلمپ و مسلوب‌المنفعه‌کردن چاه‌ها کند و برای این کار نیاز به صدور حکم از مراجع قضایی است.» وی همچنین توضیح داد: «انتقال آب به زمینی غیر از زمین موضوع پروانه بهره‌برداری و تغییر نوع کشت تعیین شده در پروانه بهره‌برداری از موضوعاتی هستند که در قانون برای آن مجازاتی پیش بینی نشده‌است.»
در ادامه، باغداران به ارائه نظرات و دغدغه‌های خود پرداختند. عطا الله امیرعبداللهیان به عدم کار کارشناسی اشاره کرد و گفت: «جواز برداشت آب چاه یک مرغداری را افزایش می‌دهند، درحالی‌که پروانه بهره‌برداری کشاورز بدون توجه به نیاز آبی کشت کاهش می‌یابد، یا مثلاً ۴ لیتر از چاه یک باغ گردو در دامغان با ۱۵ لیتر بر ثانیه و ۸۰ هکتار باغ بدون اینکه کارشناسی شود کم کرده‌اند.» او افزود: «درحال‌حاضر رابطه‌ای برخورد می‌شود تا ضابطه‌ای.» حسن نظری از باغداران منطقه دامغان عنوان داشت: «درحالی‌که به کشاورزان گفته می‌شود آب نیست، اما می‌بینیم در این منطقه کارخانه فولاد احداث می‌شود!» او تصریح کرد: «اگر مسئولان می‌خواهند حق برداشت را کم کنند باید خسارت ما که سال‌ها بر اساس این مجوزها سرمایه‌گذاری کرده‌ایم داده شود».
هراتی از باغداران دامغانی گفت: «یکی از راهکارها برای رفع مسائل کشاورزان مراجعه به هیئت رفع اختلاف یا شوراها هستند و این شوراها می‌توانند قبل از رسیدگی پروانه‌ها در کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه با حضور کشاورزان به دفاع و رفع اختلاف بپردازند.» او افزود: «مسلماً قبل از هر چیز نیازمند به آشنایی با قوانین مربوط به آب هستیم.»
سپس، محمدحسن اکبری رئیس نظام صنفی کشاورزی شهرستان دامغان گزارشی از وضعیت مسائل آبی دامغان را ارائه کرد و برخی از فعالیت‌های نظام صنفی دامغان را برشمرد.
در ادامه این نشست به سؤالات باغداران پاسخ داده شد و در پایان علی صرفی از باغدار پیشرو دامغان بیان داشت: «همه باید پای کار بیاییم و مسائل‌مان را از مسئولین پیگیری کنیم یا اینکه باغ‌هایمان را رها کنیم! وقتی پروانه‌ها را از ۳۰ لیتر به ۸ لیتر رسانده‌اند دیگر کشاورزی توجیه ندارد و منجر به دلسردی کشاورز خواهد شد». وی تصریح کرد: «ما باید در کنار هم از سازمان‌های متولی و مسئولان مطالبه‌گری و درخواست داشته‌باشیم و تحت یک تشکل به دفاع از حقوق‌مان بپردازیم».